Notícies de l'entitat

V trobada d'entitats de recerca local i comarcal del maresme

Vilassar de dalt, 3 de desembre del 2011

El passat 03/12/2011, vam cel·lebrar a Vilassar de Dalt, la V Trobada d'entitats i Centres d'Estudis del Maresme, organitzada pel Grup de Recerca "La Filferrada", el Museu Arxiu de Vilassar de Dalt, l'Arxiu Comarcal de Mataró, l'Institut Ramon Muntaner i la Coordinadora Centres d'Estudis de Parla Catalana amb el suport del Consell Comarcal del Maresme i l'Ajuntament de Vilassar de Dalt.

El nostre Centre d'Estudis hi ha col·laborat junt amb el CEV de Vilassar de Mar, el CESC de Sant Cebrià i el Grup d'Història del Casal de Mataró.

A les 10, inaugurà la Trobada l'Albert Ciller i Colomer, en representació del "Grup de Recerca de La Filferrada", amb la ponència: "Associanisme obrer vilassarenc: tasca social i cultural en contextos conflictius".

Les quinze comunicacions presentades posteriorment, podrem obtenir-les en la propera edició de les actes de la V Trobada.

Solament trobareu editat en aquest número de fonts, un resum de la comunicació de la nostra sòcia i membre del grup d'Història del CEA, Margarida Colomer, amb el títol "Morts registrats a Argentona durant la Guerra de Civil"

Amb la proposta de conclusions i la presentació dels nous Centres participants del Maresme va finalitzar la Trobada.

Relació nous Centres:
Centre de Recerca Històrica d'Alella
Grup Búnquers d'Arenys
Associació Amics de Calella
El Masnou
Arenys de Munt
Centre d'Estudis Pinedencs

Fotos: Francesc Viso

Morts registrats a argentona durant la guerra civil

Resum de la comunicació presentada a la V trobada d'Entitats de Recerca Local

En el llibre *Guerra Civil i Revolució a Argentona 1936-1939* no es va poder fer l'estudi sobre els morts, perquè els arxius corresponents als documents que ara he pogut consultar no estaven disponibles. És, per això, que he aprofitat aquesta ocasió per completar l'estudi sobre la guerra civil a la nostra població.

El cost humà de la guerra civil l'he analitzat des de diferents àmbits: les morts violentes a la reraguarda, les morts per bombardeigs, els exiliats, els morts i desapareguts al camp de batalla i aquells morts que finaren a causa de les males condicions de vida i que patiren malalties com la tuberculosi, la febre tifoide, pneumònia... En la postguerra també hi hagueren morts per causa de les males condicions de vida, ja que aquestes

Notícies de l'entitat

Margarida Colomer.
Foto: Francesc Viso

es van prolongar durant dues dècades. També he fet constar els morts a causa dels afusellaments i les persones que van morir a la presó.

Morts a la reraguarda. La majoria de morts entre el juliol i desembre de 1936 són a causa de malalties i al domicili. Entre el 23 d'agost i el 22 de setembre hi ha 8 persones amb mort violenta a les rodalies d'Argentona. A partir de 1939 foren identificats.

L'any 1937, la majoria de morts són a causa de malalties. El 19 de febrer es troba a la carretera de Granollers un home mort de manera violenta que serà identificat el juliol de 1939. Aquest any hi ha una major mortalitat infantil.

L'any 1938, la majoria de morts torna a ser a causa de malalties. Les morts infantils també seran importants. Molts casos són de refugiats. Ja comencem a registrar més morts femenines que masculines perquè la majoria d'homes estan al front de guerra.

Consideracions. Durant la Guerra Civil, la població va augmentar perquè hi havia famílies de Barcelona i de Mataró que van quedar-se a viure a Argentona. L'allau de bombardeigs en aquestes ciutats foren importants i es considerava que nostra vila era menys vulnerable. Efectivament, així va ser, ja que només es registrà un bombardeig i sense víctimes. L'augment de població també fou degut a la vinguda de refugiats. Totes aquestes persones no constaven en el padró municipal, però quan morien sí que es registraven en el jutjat municipal, tot i fent constar la seva procedència.

Durant aquests anys, a la reraguarda estan inscrits 127 morts, més tres que estan identificats fora del terme d'Argentona. Moltes de les morts violentes seran persones de fora. Tot i així, hi comptabilitzem un total de 130 persones mortes a la nostra població: 4 morts violentes de persones de fora d'Argentona i 5 persones considerades argentonines que van morir a fora d'Argentona per mort violenta.

Argentonins morts o desapareguts al front de guerra. De soldats morts o desapareguts als fronts de guerra n'he comptat 41 com a veïns d'Argentona. Tots ells estan registrats amb nom, cognom, edat i lloc de la mort. Aquestes dues dades últimes no sempre s'han pogut verificar, però en la seva majoria hi consten.

Consideracions. Comptant 5 víctimes a causa de la violència, 41 víctimes del front de guerra i una per accident serien 47 víctimes a causa de la guerra. Les morts per malaltia no les compto perquè, tot i que moltes ben segur que foren víctimes de les males condicions de vida, es fa difícil descriminar quines ho foren i quines no.

Si tenim en compte que la població d'Argentona el 1936 era de 2.683 habitants, fou d'un 1,7 % de la població, el balanç total de defuncions de víctimes de la Guerra Civil. Segons el fons de recerca del Centre d'Història Contemporània de Catalunya dirigit per Jordi Oliva, l'índex mitjà de morts de poblacions de Catalunya està entre l'1 i al 1,4% i l'índex alt es troba entre l'1,5 i el 1,89. Per tant, si comparem l'índex de morts d'Argentona podem observar que es troba entre les poblacions catalogades d'índex alt. Els estudis a nivell de Catalunya ens indiquen que hi va haver 40.000 morts en combat, dels quals 38.500 eren republicans i 1.500 franquistes.

La majoria de morts d'aquest període, requeia a la població activa masculina. Això va implicar que es retardessin els casaments. Aquest dèficit de casaments va comportar una disminució de la natalitat, i sumant la mortalitat existent, condicionà l'estructura de la població activa en el dècades següents.

Margarida Colomer
Historiadora